

บทแปล

บทที่ 7

บทกวีนิพนธ์ของจีน

๑ ในหนังสือชื่อจิง มีบทกวีอยู่บทหนึ่งกล่าวว่า

“ซีหว่าอ่วงอี หยางหลิวอี๋ จินหว่าหลายซือ อวีเสวียเฟยเฟย”

คำกลอนสองสามคำนี้พูดด้วยภาษาปัจจุบันก็จะได้ว่า

“แต่ก่อนเมื่อฉันจากไป ดัน หยางหลิวได้เจริญเติบโตอย่างงาม

บัดนี้ฉันกลับมาแล้ว ก็เป็นช่วงที่หิมะตกตั้งสายฝน”

คำกลอนสองสามคำนี้เป็นการเขียนของกวีนิพนธ์ ยังเป็นบทกวีที่นิยมกันอย่างต่อเนื่องมาจนทุกวันนี้ เมื่อใดที่ได้อ่านคำกลอนนี้ก็ยังมีควมไพเราะ มีความสะเทือนใจมากอะไรอย่างนั้น ยุคสมัยของหนังสือชื่อจิงแม้ว่าจะไม่ชัดเจนนัก แต่ที่เรารู้คือชื่อจิงเป็นหนังสือที่รวมเรื่องกวีนิพนธ์ที่ได้รับการคัดเลือกแล้วเล่มหนึ่งของสมัยราชวงศ์โจว อาจจะถูกกล่าวโดยรวม ๆ ว่า บทกวีที่อยู่ในหนังสือนี้มีอายุห่างจากปัจจุบันประมาณสามพันปีมาแล้ว

ในหนังสือชื่อจิงมีบทกวีนิพนธ์ถึง 305 บท นอกจากบทยาว ๆ ที่ไม่สามารถเข้าใจได้ง่ายแล้ว ยังมีคำไพเราะอีกมากมายที่คนในสมัยหลัง ๆ ได้เลียนแบบแล้วนำมาใช้

บทกวีนิพนธ์แบบชื่อในหนังสือชื่อจิง ส่วนมากจะเป็นคำละ สี่ ตัวอักษร มาในสมัยราชวงศ์ฮั่นมีกวีบางท่านได้ใช้ตัวอักษรห้าตัว มาเขียนเป็น สี่คำ บ้าง แปดคำบ้าง หรือ สิบคำบ้าง นับเป็นกลอนหนึ่งบท ซึ่งกวีนิพนธ์ชนิดนี้เรียกว่า บทกวีนิพนธ์ชื่อแบบ ห้าคำ หรือ อู๋เอี่ยนซือ (WUYANSHI) บทกวีเจ็ดคำได้เป็นที่นิยมมากที่สุดในสมัยราชวงศ์ถัง หลี่ไป่ (LIBAI) หวางเว่ย(WANGWEI) ตู้ฝู (DUFU) ไป่จวีอี (BAIJUYI) ล้วนเป็นกวีในสมัยราชวงศ์ถัง

นอกจากรูปแบบกวีนิพนธ์แบบชื่อหลายชนิดดังที่กล่าวมาข้างต้น ยังมีการเล่นสัมผัส คำที่เรียกว่า ฉือ (CI) ฉือนั้นวิวัฒนาการจาก ชื่อ (SHI) ความแตกต่างระหว่างฉือและชื่อมากที่สุด คือฉือจะมีคำยาวบ้างสั้นบ้าง เหตุใดจึงต้องมีบางคำยาว บางคำสั้นเล่า ทั้งนี้ก็เพราะในสมัยราชวงศ์ถัง มีคนจำนวนมากนิยมเอาบทกวีนิพนธ์แบบชื่อมาร้องประกอบกับเสียงดนตรี นี่ก็คือมีบทกวีนิพนธ์ก่อนแล้วจึงมีโน้ตดนตรี ต่อมาเมื่อผู้จัดโน้ตเพลงก่อน แล้วจึงแต่งบทชื่อเข้ามาประกอบในโน้ตเพลงนั้น ซึ่งบางแห่งต้องการตัวอักษรมาก บางแห่งต้องการตัวอักษรน้อย ดังนั้นคนเขียนบทกวีจึงต้องกำหนดคำตามทำนองโน้ต สุดท้ายจึงกลายเป็นบทกวีนิพนธ์ฉือไป เนื่องจากวิธีการเขียนบทกวีนิพนธ์แบบฉือนั้นต้องทำโน้ตเพลงก่อนแล้วจึงใส่ตัวอักษรคำร้องลงไป ดังนั้นเราจึงไม่พูดว่า “เขียนบทกวีฉือ” แต่จะพูดว่า “เติมบทกวีฉือ” ดังตัวอย่างบทกวีว่า “จะว่าดอกไม้ก็ไม่ใช่ดอกไม้ จะว่าหมอกก็ไม่หมอก มาในยามเที่ยงคืน พอรุ่งสางก็จากไป แล้วมารวมกันเป็นความฝันในฤดูใบไม้ผลิที่ไม่ยาวนานนัก ไปก็เหมือนกับเมฆ ในยามเช้าहार่องรอยไม่พบเลย” จากรูปแบบดังกล่าวก็คือบทกวีนิพนธ์ฉือ บทกวีนี้ได้เป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในสมัยราชวงศ์ซ่ง

ฉวี (QU) หรือเพลง เป็นสิ่งที่กลายมาจากบทกวีนิพนธ์แบบฉือ ฉวี เป็นที่นิยมมากในสมัยราชวงศ์หยวน (YUAN) หลังจากมองโกลยึดครองจีนแล้ว ฐานะของบัณฑิตลดต่ำลง ดังนั้นบัณฑิตจำนวนมากจึงหันความสนใจไปยังอุปรากร พวกเขาได้เขียนบทอุปรากรดี ๆ ไว้มากมาย บทอุปรากรเหล่านี้คือ เพลงสมัยหยวนที่เรียกว่า “หยวนฉวี”(YUANQU)

สิ่งดีของเพลงสมัยหยวน คือเรื่องของธรรมชาติ ไม่ว่าในบทเพลงนั้นจะเป็นการบรรยายเรื่องทิวทัศน์หรืออารมณ์ของคน ล้วนทำได้อย่างเหมาะสม ภาษาที่ใช้จะกล่าวได้ว่าไม่ไพเราะไม่ได้ แม้ว่าบางแห่งจะเพิ่มเติมคำพูดเป็นภาษาปัจจุบันบ้าง แต่ก็ดูไม่เป็นพื้นบ้านนัก นี่ก็คือสาเหตุที่ทำให้หยวนฉวีมีลักษณะที่โดดเด่นในวรรณกรรมจีน

นอกจากบทกวีนิพนธ์รูปแบบต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีบทกวีนิพนธ์อีก 3 รูปแบบที่มีค่าควรแก่การกล่าวถึง ประเภทที่ 1 ก็คือ ฝู(FU) รูปแบบของกวีนิพนธ์แบบนี้ได้เริ่มโดย สวินฉือ และบทกวีดังกล่าวเป็นที่นิยมกันมากในสมัยราชวงศ์ฮั่น ดังนั้นเมื่อเราพูดถึงฝู ก็จะต้องพูดว่า ฮั่นฝู ซึ่งก็เหมือนกับที่เราพูดถึงบทกวีชื่อ ก็ต้องเป็น ดังชื่อ หรือพูดถึงบทกวีนิพนธ์ฉือก็เรียกว่า ซ่งฉือ เมื่อพูดถึงฉวี ก็ต้องพูดว่า หยวนฉวี กวีนิพนธ์อีกรูปแบบหนึ่งก็คือ ฉู่ฉือ ในหนังสือเล่มนี้มีบทหนึ่งที่น่าสนใจมากคือ หลีซาอู (LISAO) ผู้เขียนคือ ชวีหยวน

(QUYUAN) ในบทกวีนิพนธ์หลิวฮิวมีรวมทั้งสิ้น 372 คำ มี 2,400 กว่าตัวอักษร นับเป็นบทกวีนิพนธ์ที่ยาวที่สุดบทหนึ่ง ยังมีกวีนิพนธ์อีกรูปแบบหนึ่งเรียกว่า เพียนถี้เหวิน (PIANTIWEN) ซึ่งเป็นบทกวีที่กลายมาจากผู้นั้นเอง

บัดนี้เรามาพูดถึงเรื่องบทกวีนิพนธ์แบบชื่อที่เขียนด้วยภาษาจีนสมัยใหม่หลังขบวนการสี่พฤษภาคม กวีทางด้านนี้ยิ่งนับวันจะเพิ่มมากขึ้น บทกวีนิพนธ์แบบชื่อที่เขียนด้วยภาษาจีนปัจจุบันคืออะไร กล่าวอย่างง่าย ๆ ก็คือการใช้ภาษาจีนสมัยปัจจุบันมาเขียนบทกวีแบบชื่อ ที่แสดงออกถึงความรู้สึกและความนึกคิด โดยไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนแต่ประการใด สิ่งดีของบทกวีชนิดนี้ คือความเป็นธรรมชาติ สิ่งไม่ดีก็คือไม่สามารถใช้คำศัพท์ได้มากนัก ทำอย่างไรจึงจะสามารถให้คำที่นำมาใช้นั้นไม่ห่างไกลจากคำที่ใช้กันเป็นประจำและใช้คำศัพท์ได้อย่างมากมาย สามารถใช้ลักษณะพิเศษทางภาษาจีนให้เหมาะสมกับความต้องการของผลงานในยุคปัจจุบันได้อย่างเพียงพอ นี่ก็คงจะเป็นแนวโน้มของวิวัฒนาการของบทกวีนิพนธ์แบบชื่อที่เขียนด้วยภาษาจีนสมัยใหม่กระมัง

第八章

中国的散文和小说¹

中国最早的散文作品是书经。书经里用的文字很难懂。谈哲学和伦理最早的书，可以说是论语。论语里所记载的多半都是孔子说的话，记载的技巧非常好。老子这本书的写法和论语的写法很相近，用的字相当少可是意思非常深。到了战国时代写字的工具比以前较方便，因此散文的体裁也受到影响。一个意思常常说了又说，举很多的例子让读者容易明白。像庄子、孟子、荀子、墨子都自有各自的写法，而且都写得很生动，很流畅。

秦始皇要统一中国的思想，烧了很多的书，到了汉朝，有人把从前所背过的书都写下来。可是写出来的跟在孔子家里所发现的不大一样，于是后来的人把它们分成今文跟古文。汉朝留下的短篇散文不多，可是留下来一部最伟大的历史作品。这部作品是司马迁的史记。

史记不但是一部伟大的历史记载，也是一部伟大的文学作品。它记载一件事情不是呆板的叙述而是在叙述中穿插不少的对话。他所描写的人物，不限于皇帝和臣子和在政治上的人物。凡是在历史上对社会有贡献或是有影响的人，差不多都包括在里头。史记的文章对唐

¹ 国立新加坡大学华语中心编，《中国文化二》，国立新加坡国立：新加坡大学，1987。

朝、宋朝几位有名的散文家都有相当的影响。到清朝，不管文言文的体裁经过多少变化，史记里的文章还是非常受人称赞的。

唐朝虽然特别注重诗，可是在散文方面也有特别的贡献。中国的小说是从唐朝开始的。

唐朝人所作的小说，当时不叫小说，叫传奇。写的多半是些奇怪的事情。这些小说对后来的文学发展有很大的影响。一个影响是这些小说里的故事，很多成为元曲里的题材，另外一个影响是宋朝和明朝的文言章回小说多数是模仿这些小说的体裁写的。

中国的白话小说开始于南宋。南宋的时候有一种用白话写的小说叫话本。这种小说本来只是写给说书用的。到了元朝很多人用白话写小说。他们写的小说不是只给说书的人用的，而也是给一般人看的了。

元朝末年出现了两部伟大的小说：一部是水浒传；一部是三国演义。这两部小说描写的技巧非常成熟。故事里的内容后来成为中国戏剧宝贵的资料。

明朝的白话小说里最多的是历史小说、神怪小说和言情小说。历史小说里最有名的有说唐传，神怪小说里最有名的有西游记，言情小说里有金瓶梅

清朝初年出版的两部最流行的白话小说：一部是红楼梦；一部是儒林外史。清朝末年上海有一个报馆，叫

申报馆，开始在报上登翻译小说，于是中国的小说就开始发生变化了。

从那个时候起一直到现在，中国小说的变化可以说经过三个时期：第一个时期是把西洋小说里的情节用文言文写出来。故事里要是有什么跟中国的风俗习惯不一样的地方，翻译的人可以随便删改。第二个时期是五四运动以后用白话文按照原文一句一句的来翻。第三个时期是模仿西洋小说的体裁的技巧来写。

中国文学自从白话文运动以来，散文方面在很短的几十年中有现在这么多好作品，实在不能说不是中国近代文学中相当大的一个收获。

除了现代的中国小说和从前的中国小说不同以外，还有两种散文作品和从前的不同：一种是话剧，一种是小品文。话剧里头没有人唱，也没有音乐，就是说话。这和中国原有的戏剧很不一样，可是写话剧的人越来越多，戏院里也常常上演话剧。至于小品文，中国本来就有，可是现在的小品文所用的题材比从前的广多了。这显然是受了西洋文学的影响。

题解：

《书经》是中国最早的散文，《论语》是中国最早的哲学伦理。中国小说开始得较晚。一直到了唐朝才开始有小说。白话文小说在宋朝才开始。元、明、清时也出现了不少伟大的白话文小说如：《三国演义》，《水浒传》，《西游记》，《金瓶梅》，《儒林外

史》及《红楼梦》等皆是。到清朝时便开始有翻译小说，从这个时候起小说就有了很多的变化。

生词：

技巧	jìqiǎo	เทคนิค
举例子	jǔlìzi	ยกตัวอย่าง
流畅	liúchàng	คล่อง เลื่อนไหลได้ดี
今文	jīnwén	ภาษาปัจจุบัน
古文	gǔwén	ภาษาโบราณ
呆板	dāibǎn	น่าเบื่อหน่าย
叙述	xùshù	อธิบาย บรรยาย
穿插	chuānchā	สอดแทรก
贡献	gòngxiàn	อุทิศให้
称赞	chēngzàn	คำชมเชย
传奇	chuánqí	เรื่องแปลก ๆ
题材	tícái	เรื่องราว
模仿	mófǎng	เลียนแบบ
话本	huàběn	หนังสือสำหรับนักเล่านิทานในสมัยซ่ง
说书	shuōshū	ผู้เล่านิทาน
神怪小说	shénguài xiǎoshuō	นวนิยายหรือปาฏิหาริย์

言情小说	yánqíngxiǎoshuō	นวนิยายรัก
报馆	bàoguǎn	สำนักพิมพ์
情节	qíngjié	เรื่องราว
删改	shāngǎi	เปลี่ยนแปลง ตัดออก
原文	yuánwén	เรื่องเดิม ความเดิม
收获	shōuhuò	ได้รับผลประโยชน์
话剧	huàjù	ละครนอกพูด
小品文	xiǎopǐnwén	เรียงความสั้น ๆ
戏院	xìyuàn	โรงละครนอก
上演	shàngyǎn	ขึ้นเวทีแสดง

词语例解:

1. 它记载一件事情不是呆板的叙述，而是在叙述中穿插不少的对话。

“不是……而是”在句中用“不是”否定一种情况，用“而是”加强肯定另一种性认心存在。

例如:

1.1 这次给盲人丁玉国寄钱的不是小王，而是小张。

1.2 教育孩子不是打骂，而是身传言教。

2. 凡是在历史上对社会有贡献或是有影响的人，差不多都包括在里头。

“凡是……都”表示在某个范围内没有例外。

例如：

2.1 凡是我知道的，我都告诉你。

2.2 凡是跟他接触过的人，都说他是一个好人。

“差不多”在这里是绝大多数或绝大部分的意思。

例如：

2.3 开会的人差不多都来了。

2.4 他整天差不多都在工作。

练习：

1. 请回答以下问题

1.1 中国的散文是几时开始的，最早的散文作品是什么？

1.2 请简述司马迁的《史记》。

1.3 中国小说在什么时候开始，小说的变化是怎样的？

它对后来的文学发展有什么影响？请详细及叙述并举例说明。

1.4 话本是什么？哪个朝代开始有这种作品？

1.5 唐代的传奇对元曲有什么影响？

1.6 明朝的小说是怎样的？请举例子并简略说明。

1.7 话剧是什么？小品文是什么？请说明。

2. 将这篇文章的内容分段，然后写上每一段的重要句子。

3. 用你自己的句子将这篇文章缩写。

4. 请写以下古书的简单故事内容及著作。

4.1 《书经》

4.6 《三国演义》

4.2 《论语》

4.7 《西游记》

4.3 《说唐传》

4.8 《金瓶梅》

4.4 《史记》

4.9 《红楼梦》

4.5 《水浒传》

4.10 《儒林外史》

5. 用中文写上以下词汇的意义。

5.1 散文 =

5.6 话本 =

5.2 文言文小说 =

5.7 说书 =

5.3 白话文小说 =

5.8 话剧 =

5.4 传奇 =

5.9 小品文 =

5.5 元曲 =

5.10 戏院 =

6. 将以下的词造句。

6.1 记载

6.6 叙述

6.2 技巧

6.7 呆板

6.3 影响

6.8 一般的人

6.4 生动

6.9 称赞

6.5 工具

6.10 收获

7. 选词填空。

7.1 《论语》里所_____的多半都是孔子的话。(记载、记录)

7.2 《史记》里的文章还是非常受人_____的。(称赞、夸奖)

7.3 《史记》不但一部_____的历史记载，也是一部_____的文字作品。(伟大、巨大)

7.4 《水浒传》和《三国演义》这两部小说描写的_____非常成熟。(技术、技巧)

8. 改正

8.1 明朝最有名的历史小说是《西游记》。

8.2 明朝最有名的神怪小说是《说唐传》。

8.3 明朝最有名的言情小说是《红楼梦》。

8.4 明朝最有名的白话小说是《金瓶梅》。

9. 在下面的空格填上双音节词，与现有的词搭配成词组。

例如：明白_____容易明白

9.1 _____ 散文

9.4 _____ 成熟

9.2 _____ 记载

9.5 _____ 删改

9.3 _____ 贡献

9.6 _____ 习惯

10. 以下是一篇短文，读后写出文章中的生词并译成泰文。

中国第一部白话长篇小说——《水浒传》²

明代文学中，长篇小说所取得的成就是异常突出的。这些小说的素材大都来自宋元两代流行于民间口头上的变文、平话，经过作者的整理、编辑、加工而成为长篇的巨著。中国第一部白话长篇小说《水浒传》，就是成书于这个时候的。它的形成过程，真是说来话长。南宋时，梁山泊英雄们的故事已经很流行了，最出名的是《宣和遗事》的平话，其中已有《水浒传》故事的轮廓。到了元朝末年，施耐庵在有关的话本与流传故事的基础上进行艺术加工创作，而成为《水浒传》。

施耐庵是元末明初兴化人。约生于元朝成宗元贞二年(公元1296年)，死于明初洪武三年(公元1370年)。三十五岁中进士，在钱塘做过一两年官，据说和罗贯中有密切关系。关于他的材料，知道得很少，但关于他的不朽巨著《水浒传》，却是许多人都知道。

《水浒传》写的是宋朝时候农民起义的故事。它描写了林冲、鲁智深、武松、李逵等农民英雄人物如何在封建统治的压迫下被逼上梁山的情况。小说歌颂了梁山泊英雄人物，暴露了封建统治者的贪婪残暴和荒淫腐朽，指出了官逼导致民反这一事实。全书表现了一次农民起义的发生、发展、失败的全部过程。

² 谭全 编著，《中国历代重要典籍浅说》，香港：商务印书馆，1978。页 52-53。

现在通行的《水浒传》，有一百二十回本和七十回本。前者叙述梁山泊起义、宋江接受招安后，又征方腊。后者为清初金圣叹删节本，无招安及招安后事。

《水浒传》的艺术结构有三个特点。第一是每一个好汉都有一个独立的故事(如林冲)，而众多的独立故事又是围绕着“逼上梁山泊”这个中心发展，前后勾联，形成了一个完整的有机体组织。第二是创造了以单线发展为主，而富有戏剧性的复杂情节(如“智取生辰纲”)。第三是使用了许多实写、虚写的交叉写法，运用抽叙、倒叙的手法，来使故事情节合理而完整。

《水浒传》创造的人物形象栩栩如生。作者善于从人物的出身抓住人物的性格特点，运用人物自己的语言、行动来刻画人物自己的个性。例如写林冲从逆来顺受的个性发展成为刚强的好汉；写李逵的急躁、直率、鲁莽、嫉恶如仇及其忠于梁山泊的精神；写鲁智深粗中有细的个性和狭义精神，都恰如其份。

